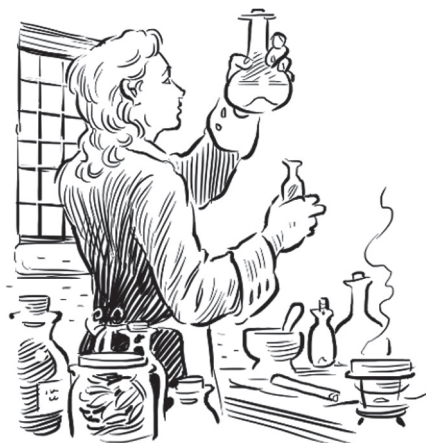

КΟΥ Ε Иσακ Нютон

Κηροποις

КОНЕ Исак Нютон

КОЙ Е Исак Нютон

Текст
Джанет Б. Паскал

Илюстрации
Тим Фоли

Книгопис
София, 2015

Кой е Исак Нютон?

През 1665 година ужасна епидемия от чума връхлетяла Англия. Болестта предизвиквала огромни подутини по телата на хората и потъмняване на кожата им. Нямамо лек за чумата. Повечето заразени умирали бързо и мъчително. Всяко гъстонаселено място станало опасно, защото чумата била много заразна.

Никой не знаел нито как се появява чумата, нито как да се предпази от нея. Единственото спасение от епидемията било да се отиде на места с по-малко хора.

Затова 23-годишният студент Исак Нютон напуснал университета в Кеймбридж и се върнал на село при майка си. Той обаче нямал нищо против да го направи. Бил единак и нямал приятели, които да му липсват. В родния си дом той прекарвал времето си в това, което правел най-добре: да разсъждава върху Вселената.

Един ден видял как ябълка пада от дървото. Замислил се какво тегли ябълката към земята. Според легендата, която може и да е вярна, точно тогава Исак Нютон бил осенен от идеята за всеобщото привличане.

Периодът на чумната епидемия бил ужасен за всички, но не и за Нютон. За него това било чудесно време на прозрения, при това не само за всеобщото привличане. Той бил озарен от много нови идеи, които осмислили целия му по-нататъшен живот. Неговите открития помогнали на хората да си обяснят Вселената по нов начин.

След година и половина на усамотение Нютон се върнал в Кеймбридж, но никога не създал истински приятелства. Бил сприхав, недружелюбен и себичен. Не бил особено симпатичен човек, но станал един от най-великите гении на науката.

Исак Нютон

Глава 1

Самотното момче

Исак Нютон се родил в селцето Улсторп в областта Линкълншир в Източна Англия на 4 януари 1643 година. Нищо не предвещавало великото му бъдеще.

В началото дори изглеждало, че той няма да има никакво бъдеще. Роден преждевременно, бил толкова дребен, че можел да се побере в голяма халба. Никой не вярвал, че болnavото бебе ще оживее, но то оцеляло. Баща му, който също се казвал Исак, починал три месеца преди раждането на сина си. Бил заможен земеделски стопанин, но не знаел да чете и дори не можел да напише името си.

Гражданската война в Англия

НЮТОН СЕ РОДИЛ В САМОТО НАЧАЛО НА ГРАЖДАНСКАТА ВОЙНА В АНГЛИЯ. ДЕТСТВОТО МУ ПРЕМИНАЛО ВЪВ ВРЕМЕТО, КОГАТО КРАЛЯТ И ПАРЛАМЕНТЪТ БИЛИ ВКОПЧЕНИ В КЪРВАВА БОРБА. ПРЕЗ 1649 ГОДИНА КРАЛ ЧАРЛЗ I БИЛ ИЗПРАВЕН ПРЕД СЪДА И ОБЕЗГЛАВЕН, А АНГЛИЯ – ОБЯВЕНА ЗА РЕПУБЛИКА. ПОСЛЕДВАЛО УПРАВЛЕНИЕ С ТВЪРДА РЪКА. ЕДИНАДЕСЕТ ГОДИНИ ПО-КЪСНО МОНАРХИЯТА БИЛА ВЪЗСТАНОВЕНА И НА ПРЕСТОЛА СЕ КАЧИЛ ЧАРЛЗ II. МАКАР И СЕМЕЙСТВОТО НА НЮТОН ДА НЕ ПОСТРАДАЛО ОТ ВОЙНАТА, ДЕТСТВОТО МУ БИЛО БЕЛЯЗАНО ОТ ТОВА ЖЕСТОКО ВРЕМЕ НА НЕСИГУРНОСТ И НАСИЛИЕ.

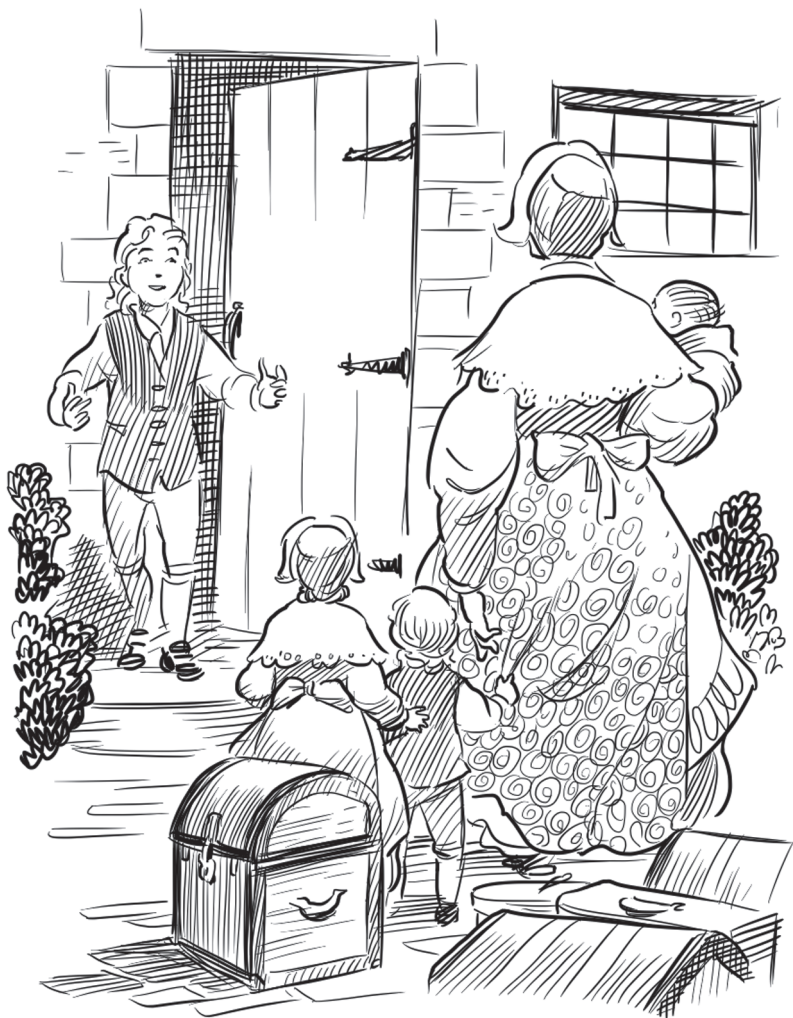

Когато Исак бил на три години, майка му Хана се омъжила за свещеник от съседното село. Вторият ѝ мъж искал съпруга, но не и доведен син. Хана се преместила в дома му сама и оставила Исак на родителите си.

Малкият Исак много рядко виждал майка си и бил много самотен. Понякога се покатервал на някое дърво близо до новия ѝ дом с надеждата да я зърне. Той мразел втория си баща толкова много, че си представял как подпалва къщата му. Исак бил на десет години, когато вторият му баща починал.

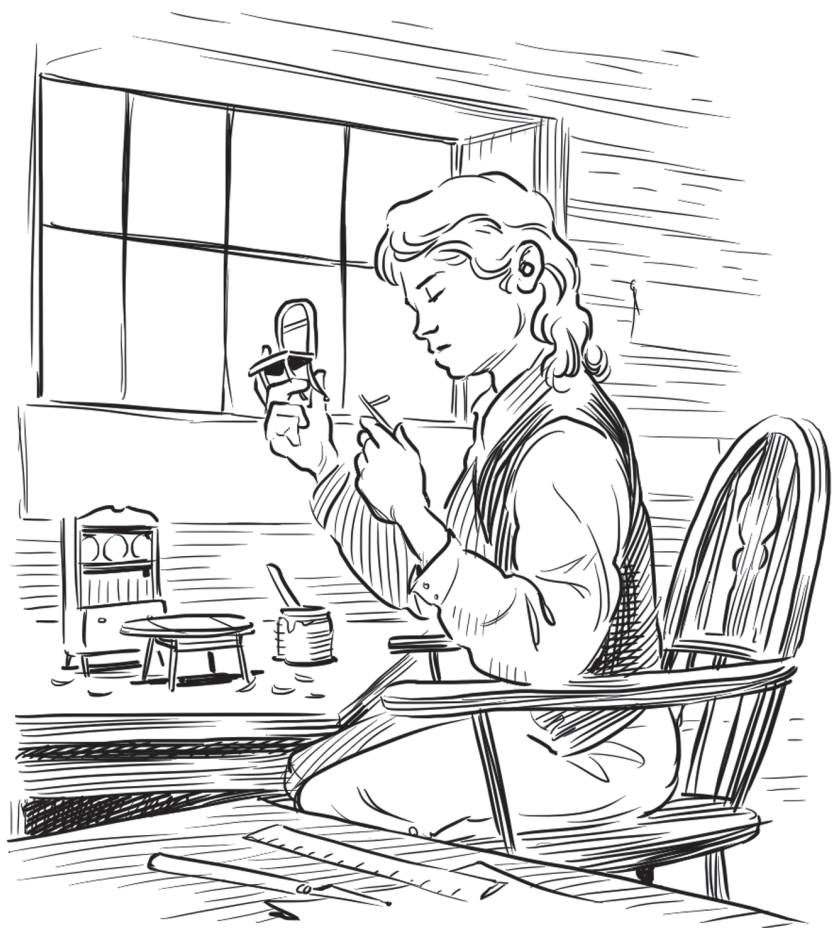
Майка му се върнала заедно с три деца от втория си брак – едно момче и две момичета.

Исак посещавал малкото местно училище, където можел да се научи единствено да чете и пише. Той вече проявявал изключителни умствени способности и Хана решила да го запише в Кралското училище в близкия град Грантъм.

Новото училище се намирало на повече от десет километра от дома му. За малкия Исак не било възможно да изминава пеша това разстояние всеки ден. Затова го настанили в града в семейството на аптекаря Кларк. По-късно аптекарят и жена му разказвали, че докато живеел у тях, Исак бил влюбен в дъщеря им Катрин. Ако това е истина, тя е била единствената приятелка в живота му.

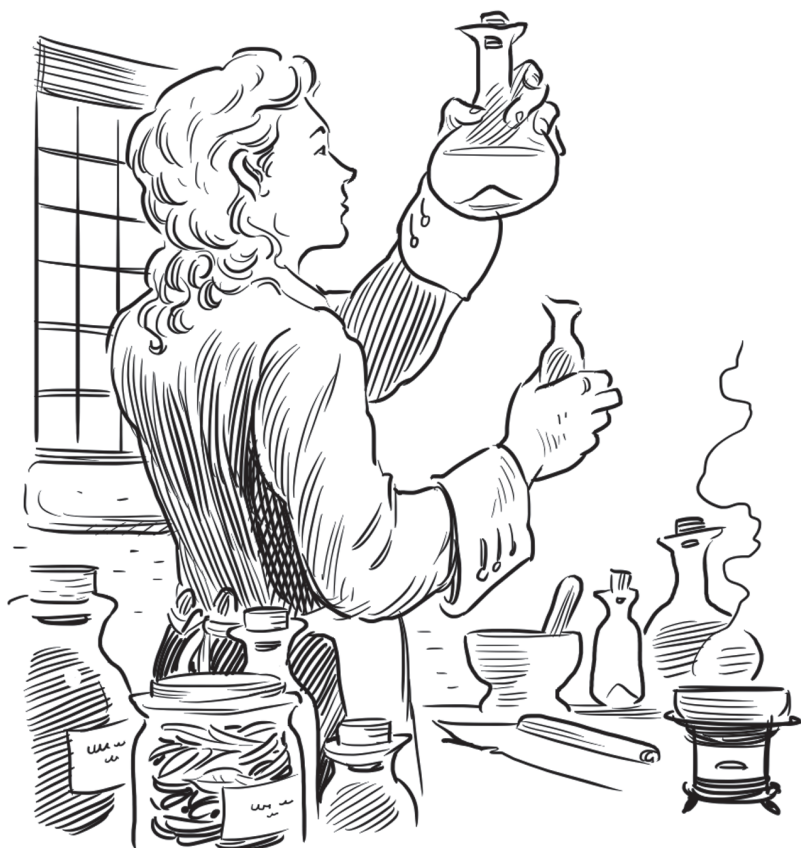
Години по-късно Катрин го описала като „сериозен, мълчалив и умислен младеж“, който никога не се научил да „се забавлява с глупавите игри на момчетата“. Вместо това той изработвал миниатюрни мебели за Катрин.

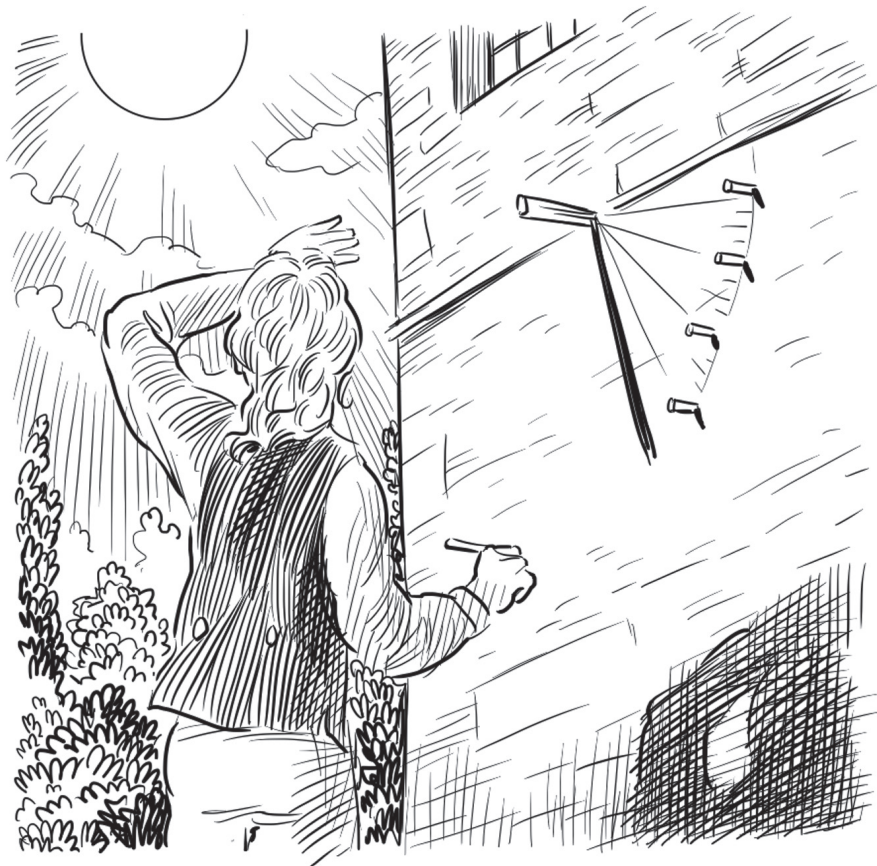
Аптекарят Кларк правел лекарства, смесвайки билки и химически вещества. Това изисквало внимателна работа с мерки и теглилки, както и познания за свойствата на всяка съставка. Занаятът на Кларк очаровал Нютон. Като го наблюдавал, а и като му помагал, той започнал да разбира най-важното в химията – как отделните вещества взаимодействат помежду си.

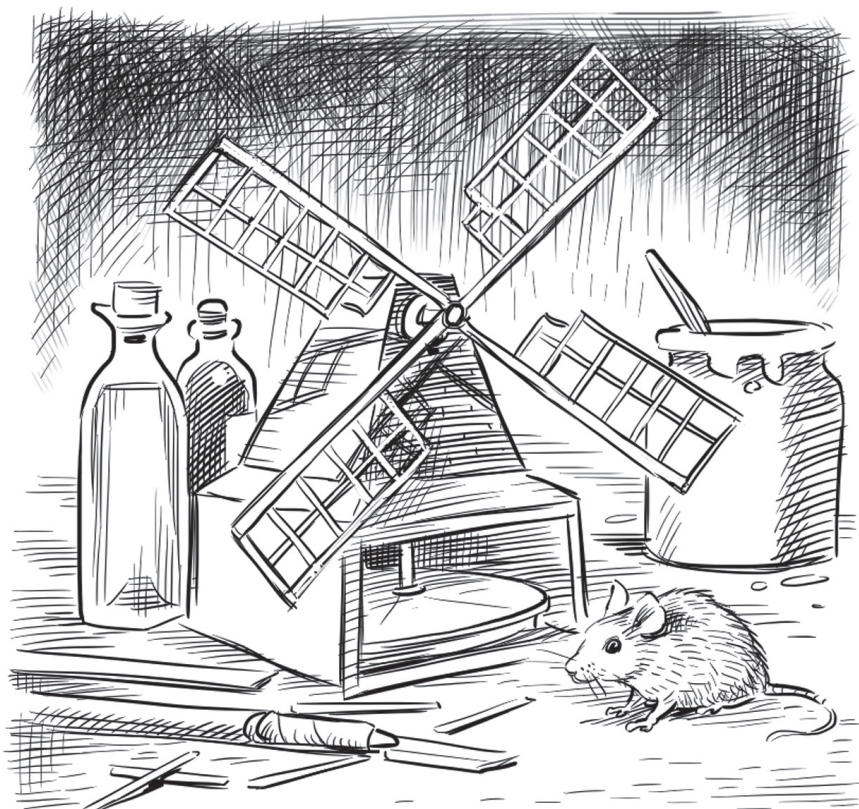

Дори създаде своя лекарствена смес от терпентин, розова вода, пчелен восък, зехтин, червено сандалово дърво и бяло вино. Лекът бил предназначен да го предпази от смъртоносната тогава туберкулоза.

Исак се интересувал също от хода на времето. В онази епоха градските часовници не били съвсем точни и той решил да намери начин за по-точно измерване на времето. Проследил движението на сенките от изгрев до залез. После забил клинове в стената на къщата и така създал слънчев часовник. Когато хората

искали да знаят колко точно е часът, те проверявали „часовника на Исак“. За да измерва времето вътре, направил дървен часовник, чиито стрелки се въртели, задвижвани от равномерно капеща вода. Построил и макет на вятърна мелница, която да се задвижва не от вятър, а от мишка, бягаща по колелото в основата ѝ.